

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
Протокол № 2
від «26» січня 2023 р.
Голова Вченої ради
в.о. ректора, академік
Віктор АНДРУЩЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ
про неформальну та інформальну освіту
учасників освітнього процесу
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (далі – Положення) визначає вимоги до організації та визнання неформальної та інформальної освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (далі – Університет).

1.2. Положення розроблено у відповідності до вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», документів Європейського простору вищої освіти, зокрема Меморандуму неперервної освіти Європейського Союзу (30.10.2000), Довідника користувача ЄКТС (2015), та інших нормативних документів, що регламентують організацію й визнання неформальної та інформальної освіти в Україні.

1.3. Згідно з чинним законодавством особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Держава визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.

1.4. Неформальна та інформальна освіта є обов'язковою складовою безперервного особистісного та професійного розвитку всіх учасників освітнього процесу Університету. Результати, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в Університеті в порядку, визначеному чинним законодавством та цим Положенням.

II. СУТНІСТЬ ТА МЕТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

2.2. Неформальна освіта – це освіта інституціалізована, цілеспрямована та спланована освітнім закладом або іншою організацією чи установою, проте не передбачає чітко визначеної структурної послідовності освітніх компонент і може бути різною за тривалістю та інтенсивністю, є додатковою, альтернативною та/або доповнювальною до формальної освіти.

2.3. *Метою неформальної освіти є забезпечення права осіб будь-якого віку на навчання впродовж життя задля набуття, розвитку та підтримки компетентностей, що необхідні для оптимальної професійної й особистісної самореалізації у сучасному швидкозмінному світі.*

2.4. *Формами неформальної освіти є: очні та/або дистанційні курси*

особистісного саморозвитку та підвищення кваліфікації, семінари, конференції, творчі групи, тренінги, майстер-класи, майстерні, вебінари, інші освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок (комп'ютерні та мовні курси, творчі студії тощо).

ІІІ. СУТНІСТЬ ТА МЕТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

3.2. Інформальна освіта (самоорганізована освіта, самоосвіта, навчання виходячи з досвіду та через досвід) – це індивідуальна пізнавальна діяльність людини, цілеспрямована і спланована, але не інституціоналізована, не структурована ні за програмними цілями, ні за тривалістю і здебільшого не передбачає сертифікації.

Інформальна освіта не обмежується часовими рамками, не обов'язково має системний характер, не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників.

3.3. *Метою інформальної освіти* є перетворення людиною культурного та освітнього потенціалу суспільства у дієві фактори свого розвитку, формування позиції критичного ставлення до себе та результатів своєї діяльності.

3.4. Інформальна освіта реалізується за рахунок власної активності особистості в навколишньому культурно-освітньому середовищі, виходячи з чого, *формами інформальної освіти* можна визначити: самоосвіту, читання, цілеспрямоване спілкування, перегляд кінофільмів, телепередач, відвідування гуртків, театрів, музеїв, інших установ культури, подорожі, екскурсії тощо.

ІV. РЕАЛІЗАЦІЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТІ

4.1. Неформальна освіта в Університеті реалізується:

- за освітніми програмами різних навчальних курсів (підготовки до ЗНО, мовної підготовки, комп'ютерної підготовки тощо);
- за освітніми програмами підвищення кваліфікації та стажування, що передбачають удосконалення фахового рівня особи з відповідної предметної та/або наукової галузі,
- за програмами тренінгів за певними тематичними спрямуваннями;
- за програмами конференцій, семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо.

4.2. Особам, які успішно опанували відповідну програму неформальної освіти в Університеті та склали підсумкову атестацію (тестування, написання і захисту випускної роботи тощо), видаються такі документи:

- за результатами успішного завершення курсів (тренінгів) певного тематичного спрямування видається відповідний сертифікат (за формою, затвердженою Вченою радою Університету);

- за результатами підвищення кваліфікації видається свідоцтво про підвищення кваліфікації (за формою, затвердженою Вченою радою Університету);

- за результатами стажування видається сертифікат про проходження стажування (за формою, затвердженою Вченою радою Університету);

- за результатами участі в конференціях, семінарах, круглих столах, майстер-класах тощо видаються відповідні сертифікати (за формою, затвердженою Вченою радою Університету).

4.3. Інформальна освіта в Університеті реалізується шляхом участі здобувачів вищої освіти/слухачів, викладачів та співробітників Університету в різних гуртках, наукових товариствах, колективах художньої самодіяльності, спортивних секціях тощо.

V. ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРИ ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

5.1. Право на визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті поширюється на всіх учасників освітнього процесу Університету.

5.2. *Порядок визнання результатів формальної та інформальної освіти студентів Університету бакалаврського/магістерського рівнів освіти та слухачів:*

5.2.1. Визнання результатів навчання неформальної та/або інформальної освіти здійснюється за відповідною заявою студента/слухача на ім'я декана факультету/директора інституту, до якої додається завірена копія документу, що підтверджує зміст заяви щодо компетентностей, яких здобувач набув через неформальну або інформальну освіту.

5.2.2. Визнання результатів навчання неформальної та/або інформальної освіти дозволяється для всіх дисциплін навчального плану як нормативних, так і вибіркових.

Обсяг визнання результатів неформальної та інформальної освіти не повинен перевищувати 10% від загального обсягу відповідної освітньої програми.

5.2.3. Процедуру визнання дозволяється проводити у семестрі, що передує семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено вивчення зазначеної дисципліни.

5.2.4. Для визнання результатів навчання неформальної та/або інформальної освіти за розпорядженням декана факультету створюється фахова комісія, до якої входять:

- завідувач кафедри відповідно до спеціальності чи освітньої програми – голова комісії;
- гарант освітньої програми, за якою навчається студент;
- викладач дисципліни, що має бути перерахована шляхом визнання результатів освіти.

5.2.5. Фахова комісія визначає форму оцінювання результатів навчання відповідно до навчального плану. Здобувача ознайомлюють з програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумковий

контроль, критеріями оцінювання та правилами апеляції результатів підсумкового оцінювання.

Якщо навчальним планом передбачено виконання індивідуальної роботи з дисципліни (курсової роботи (проєкту), есе, реферату тощо), то студента ознайомлюють з переліком тем для написання роботи.

5.2.6. Для підготовки до підсумкового контролю (з кожної дисципліни) здобувачеві дається 10 робочих днів та 20 робочих днів у разі потреби написання індивідуальної роботи.

5.2.7. Підсумкове оцінювання проводиться в письмовій формі за завданнями комплексної контрольної роботи з даного предмету.

5.2.8. Підсумкова оцінка виставляється за 100-баловою шкалою Університету, яка переводиться в національну шкалу оцінювання та шкалу ЄКТС.

Якщо здобувач отримав менше 60 балів, то йому не зараховуються результати навчання у неформальній або інформальній освіті.

5.2.9. За підсумками оцінювання фахова комісія складає протокол з висновками про зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни.

5.2.10. При перезарахуванні навчальної дисципліни відповідно до рішення фахової комісії до навчальної картки студента вносяться: назва дисципліни, загальна кількість годин/кредитів, оцінка та підстава щодо перезарахування (дата і номер протоколу).

5.2.11. Здобувач звільняється від вивчення перезарахованої дисципліни у наступному семестрі. У разі негативного висновку фахової комісії щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернутися із заявою про апеляцією до декана факультету/директора інституту.

5.2.12. Відповідно до заяви про апеляцію за наказом декана/директора створюється апеляційна комісія у складі викладачів, які не входили до фахової комісії.

5.2.13. Апеляція проводиться у відповідності до вимог проведення апеляції результатів семестрового підсумкового контролю, визначених чинним Порядком організації і проведення контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Університету.

5.2.14. Результатом розгляду апеляції може бути прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень:

- «попереднє оцінювання знань здобувача освіти на екзамені (заліку) відповідає рівню та якості знань здобувача освіти з цієї навчальної дисципліни і не змінюється»;

- «попереднє оцінювання знань здобувача освіти на екзамені (заліку) не відповідає рівню і якості знань студента з цієї навчальної дисципліни і заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів підсумкового контролю)».

5.3. Результати неформальної та/або інформальної освіти студентів/слухачів Університету визнаються в системі формальної освіти також при визначенні освітнього рейтингу, в який включені результати оцінюваного предмету.

5.3.1. Викладач, реалізуючи принцип академічної свободи, в межах

окремого освітнього компонента відповідно до робочої програми та/або силабуса дисципліни за заявою здобувача освіти, поданою на відповідну кафедру, та за рішенням кафедри може зараховувати результати неформальної та/або інформальної освіти як складання окремих видів робіт (окремі теми з дисципліни, контрольні роботи, творчі завдання тощо).

5.4. Порядок визнання результатів неформальної та інформальної освіти педагогічних та науково-педагогічних працівників Університету:

5.4.1. Результати неформальної та інформальної освіти педагогічних та науково-педагогічних працівників Університету, зокрема результати підвищення кваліфікації, стажування тощо визнаються рішенням вченої ради відповідного факультету.

5.4.2. Педагогічний або науково-педагогічний працівник протягом одного місяця після завершення неформальної та/або інформальної освіти подає до вченої ради факультету/інституту клопотання про визнання результатів такої освіти та документ, що підтверджує цей факт.

5.4.3. У разі проходження інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про освіту подається звіт про результати такої освіти або творча робота, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) інформальної освіти та оприлюднені на вебсайті Університету та/або в електронному портфолію педагогічного або науково-педагогічного працівника (у разі наявності).

Форму звіту визначає вчена рада факультету/інституту.

5.4.4. Для визнання результатів неформальної та інформальної освіти вчена рада факультету/інституту заслуховує звіт педагогічного або науково-педагогічного працівника щодо змісту проходження такої освіти та повинна прийняти рішення про:

- визнання результатів неформальної та інформальної освіти;
- невизнання результатів неформальної та інформальної освіти.

5.4.5. Порядок визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти педагогічних та науково-педагогічних працівників Університету встановлюється вченою радою відповідного факультету/інституту.

5.4.6. Результати інформальної освіти можуть бути визнані як підвищення кваліфікації педагогічного та науково-педагогічного працівника, але не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік.

5.4.7. Підсумком визнання результатів неформальної освіти, зокрема підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації (є освітнім провайдером) або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, може бути присвоєння їм повних та/або часткових професійних та/або освітніх кваліфікацій у встановленому законодавством порядку.

5.5. Результати безперервного професійного розвитку працівників Університету в системі формальної, неформальної та інформальної освіти мають обов'язково враховуватися під час їхньої атестації для присвоєння або підтвердження кваліфікаційної категорії, присвоєння вченого звання, участі в

конкурсі на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників тощо.

_____
Декану факультету/Директору
інституту
студента_курсу_групи денна/заочна
форма навчання, контракт/бюджет
ПІБ (у р.в.)
тел.:

Заява

Прошу визнати результати інформальної/неформальної освіти

(прізвище, ім'я, по батькові заявника)

_____
(документ, що посвідчує особу)

_____
(місце проживання: поштовий індекс, область, район, населений пункт. вулиця, номер: будинку. квартири заявника)

_____
(освітній рівень, на який претендує заявник)

_____
(визнання результатів навчання здобутих у неформальній та неформальній освіті)

_____
(назва навчальної дисципліни)

_____
(додаткові відомості)

Даю згоду на обробку моїх персональних даних

Дата

Підпис

Відомості про здобуті результати навчання

Результати навчання
(вказуються здобуті результати навчання)

_____
(Дата)

_____
Підпис (Прізвище, ініціали заявника)

Атестаційний лист
(заповнюється закладом вищої освіти)

1. Підстави для розгляду питання про визнання результатів навчання здобутих у неформальній/інформальній освіті

2. Галузь знань

3. Спеціальність

4. Чи подані документи заявником у повному обсязі? (Так/Ні)

(інформація про відсутність обов'язкових для подання документів)

Чи правильно заповнені документи заявником? (Так/Ні)

(інформація про неправильно заповнені документи заявником)

Рішення про проведення атестації або повернення документів без розгляду

(номер та дата розпорядження декана, зміст прийнятого рішення)

5. Затверджений склад комісії для атестації заявника

(дата і номер розпорядження/наказу)

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання, педагогічна категорія, посада голови та членів комісії)

6. Дата надання (надсилання) запрошення заявнику

7. Строки проведення атестації

8. Атестація заявника:

Форма атестації:	Зараховані дисципліни (практики, курсові роботи, форми атестації здобувача вищої освіти)	Зараховані кредити	Оцінки

9. Рішення комісії:

_____

_____

_____

_____

(дата)

Декан факультету/Директор інституту _____

(Прізвище та ініціали)